

[Valdemar Thomsen.]

i hvert Fald stor — Fortjenesten; er det en tvivlsom Forretning, saa faar Staten sandsynligvis Tabet. For øvrigt kan der i et slikt blandet Forretningsforetagende tænkes mange forskellige Kombinationer, bl. a. den, at den paagældende Monopolindehaver viser sig large som Statens Tillidsmand, mod at han samtidig maaske underhaanden, som privat Forretningsmand faar en Fordel. Om den er stor eller lille, er ikke det afgørende i denne Forbindelse, Systemet er i høj Grad forkasteligt. Noget egentligt Geni eller Forretningstalant er ikke en Betingelse for at faa noget ud af en saadan privilegeret Monopolstilling, hvorimod en lidt anløben Moral — og hvordan skulde den i Grunden blive andet? — ikke er uden økonomisk Værdi for den paagældende. Mon dog ikke — ja, Afstemningen vil vise det — der er Enighed om, at Staten nødvendigvis maa stille mindst lige saa strenge Krav til sine betroede Mænd, som den private Forretningsmand stiller til sine?

Vort Ændringsforslag Nr. 19 til § 33 er noget nyt i Forfatningen, men det er efter min Mening noget meget paakrævet. I Forslagets § 33 siges der, at Valgloven bestemmer de nærmere Regler for Valgmaaden og Valgrettens Udøvelse samt for Kredsinddelingen m. v. Noget saa afgørende vigtigt bør efter min Mening ikke knyttes til en almindelig Lov, der naar som helst kan ændres, nej, Hovedreglerne bør optages i selve Grundloven, og vi stiller derfor Forslag om, at der tildeles de tre Omraader et nærmere fastsat Antal Mandater, saaledes at Jylland faar 84, Øerne 58, København 27 og Færøerne 1 Medlem af de 170, der er foreslaaet i det oprindelig fremsatte Forslag. Under Forhandlingerne her i Salen ved første Behandling blev det fremhævet, at den norske Grundlov i særlig Grad tjener som Forbillede for det foreliggende Forslag. Undersøger man nu, hvordan den norske Grundlovs Bestemmelser er vedrørende dette specielle Problem, da viser det sig, at det der i Detailler afgøres, hvor mange af Stortingets 150 Repræsentanter de enkelte Fylker og de større Byer skal have. Det første, man slaar fast, er for øvrigt det, at Landdistrikterne altid skal have dobbelt saa mange Repræsentanter som Byerne, og i øvrigt følger man, saa vidt jeg kan se, det Princip, at jo mere fjernt beliggende et Distrikt er fra Hovedstaden, des færre Vælgere skal der til for at vælge en Rigsdagsmand. Jeg kan saaledes oplyse, at Oslo kun har 7 Stortingsmænd, skønt Byen efter Folketal og efter Forholdstalsvalg-

maade skulde have 15. Det er en Ordning, som jeg synes der er god Mening i, og derfor er der al mulig Grund til ogsaa paa dette Omraade at tage ved Lære af Nordmændene ved ikke i en Valglov, men i selve Grundloven at fastslaa, hvordan Fordelingen skal være. Det Antal Personer, der i Norge skal til et Mandat, varierer meget betydeligt. Det gaar nemlig, saa vidt jeg kan se, fra 5 000—6 000 og helt op til 27 000.

Selv om nu et tilsvarende Forhold maaske kunde forsvares her i vort Land, er vi i det Ændringsforslag, vi stiller, saa maadeholdne, at vi kun foreslaar Fordelingen, som den er for Øjeblikket, opretholdt. Nu har Jylland 37, Øerne 51, København 24 og Færøerne 1 af de 149 Mandater. Hvis dette Forhold gøres til Norm — og det burde sandelig København være tilfreds med —, vil det sige, at Forslagets 170 Medlemmer skal fordeles med 84 til Jylland, 58 til Øerne, 27 til København og 1 til Færøerne, altsaa netop det, som vort Ændringsforslag gaar ud paa. For øvrigt har Jylland for Tiden ca. 3 Gange saa mange Rigsdagsmænd som København, men efter det Valglovsforslag, der er forelagt her i Tinget, vil hele Landsdelen, Sønderjylland indbefattet, kun faa ca. dobbelt saa mange Mandater som denne ene By. Jeg tror ikke, der er ret mange, der, naar de vil være ærlige, kan se nogen Mening i, at et Par Gader her i Hovedstaden skal repræsenteres lige saa stærkt som Beboerne i en 18—20 Kommuner i Jylland.

I mit Indlæg under Forhandlingerne om Lovforslaget var jeg inde paa de Grunde, der taler imod, at talmæssig Lighed paa dette Omraade betyder Retfærdighed. Senere under Forhandlingerne tog det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen Ordet. Hans Udtalelser kan læses paa Sp. 585, hvor han paa en grundig Maade paaviser, at en ligelig Indflydelse paa Landets Styrelse ikke opnaas gennem en rent talmæssig Lighed. Det maa da for øvrigt ogsaa være den Anskuelse, der ligger til Grund for den norske Opfattelse. Der er jo slet ingen Tvivl om, at København paa Grund af sin Størrelse, Befolkningsstæthed og de dermed i Forbindelse staaende Fællesinteresser, øver en Indflydelse i den politiske Lovgivning og Udvikling, som ikke staar i noget som helst rimeligt Forhold til den Indflydelse, som den efter Indbyggerantal skulde have. Yderst betegnende maa det siges at være — og det er jo for øvrigt et af Beviserne paa Hovedstadens dominerende Indflydelse —, at paa Omraader, hvor København ikke har Fordel af det, er det talmæssige Hensyn sat til Side. Det gælder saaledes med Hensyn til Skattelovene, Valg-